

Sint-Augustinus
GZA . Ziekenhuizen

Maculadegeneratie

patiënteninformatie

1. Wat is maculadegeneratie?

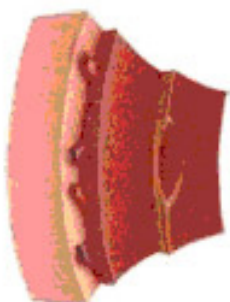
Maculadegeneratie of ouderdomsgeneratie is een aandoening die de centrale gezichtsscherpte doet afnemen. Ouderdomsdegeneratie of AMD is eigenlijk een verzamelnaam van oogaandoeningen die schade aanrichten op het centrale deel van het netvlies, namelijk de macula of de gele vlek.

Het netvlies of de lichtgevoelige laag kan u best vergelijken met de film van een fotoestel. Ook in het oog zit de film achter de lens, dus achteraan in het oog.

2. Wat zijn de kenmerken?

AMD tast het centrale zicht aan waardoor de patiënt moeilijkheden ervaart bij het lezen, het schrijven en het herkennen van dingen vlak voor hem. Zij zijn dus niet in staat gezichten te herkennen en kunnen bv. geen verkeersborden lezen vanop een grotere afstand waardoor het voor hun verboden is een wagen te besturen.

Effect of macular degeneration

Normal macula

Degeneration of macula

Normal visual field

Abnormal visual field

Bij AMD is enkel het centrale zicht aangetast, het perifeer zicht (het zicht aan de buitenzijde) blijft gespaard. U wordt dus niet helemaal blind! U kunt nog zelfstandig leven en lezen met behulp van vergrootglazen.

3. Droge AMD en natte AMD

We onderscheiden twee vormen van aandoeningen: de droge AMD en de natte AMD. Beide vormen reageren verschillend op de behandeling. Enkele gevallen van natte AMD zijn te behandelen met verschillende soorten laser. Toch kunnen we geen blijvend gunstig resultaat garanderen.

Een laserbehandeling heeft geen enkel effect op de droge vorm, dat toch de meest voorkomende vorm van AMD is.

4. Ik heb droge AMD. Wat moet ik doen?

Ongeveer 85-90% van alle personen die lijden aan AMD heeft de droge vorm. Het wordt veroorzaakt door veroudering van de cellen van de retina (netvlies) waardoor de fijne structuur van de macula verloren gaat.

Bij droge AMD kan het proces jaren duren voordat het centrale zicht duidelijk merkbaar achteruitgaat. Het perifere zicht blijft intact. Gewoonlijk zijn beide ogen min of meer aangetast.

Een echte genezing van de aandoening bestaat er tot op heden niet. Om te helpen kan u wel gebruik maken van optische hulpmiddelen of 'low vision' zoals vergrootglazen of speciale lampen bij het lezen.

5. De behandeling van droge AMD

Droge AMD reageert niet op medicijnen, laser- of heelkundige therapie. Onderzoek in de Verenigde Staten heeft uitgewezen dat de dagelijkse inname van anti-oxidanten en zink de overgang van droge naar natte AMD kan afremmen. Deze anti-oxidanten zijn vitamine C (500 mg), vitamine E (400iu), betacarotène (15 mg) en zink, genomen in een dosering van 80 mg als zinkoxide. Deze tabletten kan u verkrijgen in gezondheidswinkels onder de merknamen OcuVite, Icaps en Quest Super. Sommige van deze preparaten bevatten ook luteïne.

U vindt luteïne terug in groene bladgroenten. Luteïne stapelt zich op rond de macula en blokkeert de blauwe, hoge energiestralen die schade toebrengen aan de cellen rond de macula. De aanbevolen dagelijkse dosis luteïne is 6 mg. U kunt luteïne verkrijgen in gezondheidswinkels.

Deneveneffecten van deze supplementen op langere termijn (meer dan 10 jaar) zijn echter onduidelijk. Rokers of recente ex-rokers moet- en bijvoorbeeld de inname van betacarotène vermijden.

6. Ik heb natte AMD.

Wat is het verschil?

Natte AMD treft ongeveer 10-15% van de patiënten. Naast het verloren gaan van de fijne structuur van de macula, treden ook lekkage uit de bloedvaatjes, vorming van nieuwe bloedvaatjes en/of bloedingen op. Het proces verloopt ook veel sneller dan bij droge AMD. Opvallend is wel dat het andere oog nog een tijd redelijk goed kan blijven, maar uiteindelijk zullen beide ogen worden getroffen. In sommige vormen van natte AMD kan een deel van het perifere zicht ook verloren gaan. Vaak betekent natte AMD een zeer ernstige visuele handicap met verstrekken de gevolgen voor beroep en hobby.

7. De behandeling van natte AMD

In enkele gevallen kunnen we natte AMD behandelen met een laserbehandeling. Enkel als de abnormale bloedvaatjes zich ver van het centrum van de macula ontwikkelen, kan conventionele lasertherapie (Argon laser) deze bloedvaatjes vernietigen. Het probleem echter is dat deze bloedvaatjes zich meestal ontwikkelen in het centrale deel van de macula waardoor de laser dus ook gezond weefsel gaat vernietigen.

Ook enkele heelkundige ingrepen hebben al meermaals hun efficiëntie in de behandeling van natte AMD bewezen.

8. Macularotatie

Deze ingreep kan nodig zijn wanneer één oog is aangetast is en het andere oog minder dan 3/10 ziet. Het letsel mag ook niet te groot zijn. Om een optimaal resultaat te bekomen, mag de eigenschap de krant te lezen niet langer dan 3 maand verloren zijn. Indien het letsel al langer bestaat, kunnen we toch beslissen om de ingreep te doen. Visuele beterschap kunnen we echter niet garanderen.

Bij deze ingreep verwijdert de oogchirurg het glasvocht (de ooggel of vitreum) en maakt hij het netvlies kunstmatig los. Eerst verwijdert hij de letsels onder de macula, waarna het netvlies wordt gedraaid om de macula op een gezonde onderlaag te leggen. De oogchirurg brandt dan het netvlies vast met een laserbehandeling.

Aan het einde van de ingreep brengen we een silicone-olieverband in het oog aan. De silicone-olie reageert met uw eigen ooglens en veroorzaakt een versneld cataract. Indien u in het verleden nog geen cataractoperatie hebt gehad, verwijderen we ook de ooglens.

Door de gedraaide positie van het netvlies ziet u na de ingreep het beeld dan ook gedraaid in het geopereerde oog. Tijdens een tweede operatie, ongeveer 12 weken later, verwijderen we de silicone-olie. We maken ook de oogbolspieren los en verplaatsen het zodat het beeld terug recht komt te staan.

9. Avastin-inspuiting

VEGF (vascular endothelial growth factor) speelt een belangrijke rol in de vorming van nieuwe bloedvaten zoals bij neoplasie (nieuwvorming, toename van cellen) en ouderdomsdegeneratie. Avastin is een van de verschillende anti-VEGF geneesmiddelen die we gebruiken en bestuderen in de behandeling van ouderdomsdegeneratie.

Door de complexe structuur van dit geneesmiddel kan het slechts functioneren wanneer we het rechtstreeks in het oog injecteren.

10. Wat kan ik doen als ik AMD heb?

- Stop met roken.
- Overweeg de inname van anti-oxidanten, zink en luteïne als u de droge AMD vorm heeft of de droge vorm in één en de natte vorm in het andere oog.
- Eet veel vers fruit en groene bladgroenten zoals spinazie, broccoli en spruitjes.
- Raadpleeg een oogarts binnen de 48 uur als u een plots wegvallen of ernstige verstoring van het centrale zicht waarneemt.
- Laat uw ogen jaarlijks nakijken.
- Gebruik een goede verlichting als u leest.
- Maak gebruik van low vision hulpmiddelen.
- Vraag uw oogarts u te laten registreren zodat u aanspraak kunt maken op tegemoetkomingen vanuit sociale diensten voor slechtzienden.

Dr. C. Claes, afdelingshoofd

Dr. V. Boeyden,
Dr. F. Nerinckx,
Dr. A. Van der Veken,

oogartsen
dienst Oogkliniek Achtersegment